

Sygn. akt *I AGa 87/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marek Górecki

Sędziowie: Mariola Głowacka

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga /spr./

Protokolant: protokolant Ewelina Frąckowiak

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) w W.**

przeciwko **J.M. (...) Sp. z o.o. w C.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 marca 2019 r. sygn. akt IX GC 968/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanej na rzecz powoda 108.000 zł (sto osiem tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 marca 2017 r., do dnia zapłaty, oddalając roszczenie o zapłatę odsetek w pozostałej części;
- przyznaje radcy prawnemu D. C. od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) wynagrodzenie za sprawowanie funkcji kuratora w kwocie 2.160 zł,
- zasądza od pozwanej na rzecz powoda 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 9.450 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. przyznaje radcy prawnemu D. C. od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) wynagrodzenie za sprawowanie funkcji kuratora w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 1.620 zł

Mariola Głowacka Marek Górecki Małgorzata Mazurkiewicz – Talaga

--	--	--

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 7 czerwca 2018r. **powód Bank (...) z siedzibą w W.** wniósł o zasądzenie od pozwanego J.M. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. kwoty **108.000 zł** wraz z dalszymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 108.000 zł od dnia 1 października 2015r. do dnia zapłaty w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP oraz o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że bank kredytujący (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w K. w dniu 27 września 2013r. zawarł z pozwanym J.M. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. umowę kredytu nr (...), na podstawie której bank udzielił pozwanemu kredytu na kwotę 180.000 zł. Umowa ta została objęta gwarancją Banku (...) na podstawie umowy portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr (...) w kwocie 108.000 zł, której integralną częścią jest załącznik nr 1 stanowiący wniosek pozwanego o udzielenie gwarancji z dnia 27 września 2013r. W związku z brakiem należytej spłaty bank kredytujący (...) Bank (...) S.A. rozpoczął windykację swojej należności, zaś powoda wezwał do zapłaty kwoty 108.000 zł z tytułu udzielonej gwarancji. W związku z tym powód wypłacił bankowi kredytującemu kwotę 107,865 zł z tytułu gwarancji. Następnie powód wystawił wyciąg z ksiąg banku obejmujący roszczenie wobec pozwanego z tytułu wypłaconej gwarancji w łącznej wysokości 116.142,76 zł i wezwał pozwanego do spłaty tego zadłużenia-jednak bezskutecznie.

Postanowieniem z dnia 27 września 2018r. (k. 136) Sąd Okręgowy w Poznaniu na podstawie art. 69§1 kpc ustanowił dla pozwanej spółki (...)M, (...) sp. zo.o, na wniosek powoda kuratora w osobie r.pr. D. C.,

W odpowiedzi na pozew z dnia 16 października 2018 r., kurator pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania oraz o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia.

Pozwany podniósł także zarzut ewentualny przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem, wskazując, że zgodnie z art. 118 k.c. roszczenia banku z umowy kredytu gotówkowego przedawniają się z upływem trzech lat.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo z następującym uzasadnieniem:

W dniu 27 września 2013r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w K. zawarł z pozwanym J.M. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. umowę o kredyt złotowy w rachunku bankowym nr (...), Strony uzgodniły, że bank kredytujący udziela pozwanej spółce kredytu w kwocie 180.000 zł na okres od dnia 27 września 2013r. do dnia 26 września 2014r. Strony ustaliły (§ 8), że zabezpieczeniem spłaty kredytu będzie poręczenie cywilne oraz gwarancja udzielona przez Bank (...) na podstawie umowy portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr (...) w kwocie 108.000 zł stanowiącej 60% przyznanej kwoty kredytu na okres kredytowania wydłużony o 3 miesiące. Przewidziano, że ustanowienie zabezpieczenia nastąpi przed uruchomieniem kredytu, a ustanowienie zabezpieczeń w postaci poręczenia cywilnego oraz gwarancji Banku (...) jest warunkiem udostępnienia kredytu. W § 10 pkt 1 umowy kredytu pozwany oświadczył, że znane są mu warunki, na jakich (...) (...) udziela zabezpieczenia w postaci gwarancji de minimis i które zostały zawarte w przedłożonym pozwanemu dokumencie „Warunki uzyskania w Banku

(...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis.

W tym samym dniu, tj. 27.9.2013r. pozwany złożył „wniosek o udzielenie przez (...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis”, przy czym zgodnie z treścią dopisku umieszczonego w nawiasie pod tytułem dokumentu był to „wniosek kierowany do (...) za pośrednictwem Banku (...)”. We wniosku tym pozwany wskazał, że wnioskuje o gwarancję spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis Banku (...) jako zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego przez (...) Bank (...) w kwocie 180.000 zł. Wskazano, że pozwany

wnioskuje o gwarancję do 26 grudnia w wysokości stanowiącej 60% udzielonego kredytu, tj. w kwocie 108.000 zł. We wniosku tym pozwany oświadczył, że składając go, zapoznał się z zasadami udzielania przez (...) wnioskowanej gwarancji określonymi w Warunkach uzyskania w Banku (...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis, a w szczególności ma świadomość, że w przypadku wypłaty przez (...) na rzecz Banku (...) kwoty z tytułu gwarancji, o którą wnioskuje, zobowiązany będzie do zwrotu (...) kwoty wypłaconej tytułem takiej gwarancji wraz z należnościami ubocznymi, w tym odsetkami od zadłużenia przeterminowanego naliczanymi od dnia wypłaty kwoty z gwarancji (w wysokości 4-krotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP) i poniesionymi przez (...) kosztami.

Zasady udzielania przez (...) nieodwoławnych i płatnych na pierwsze żądanie gwarancji spłaty kredytów udzielanych przez bank kredytujący mikro przedsiębiorcom oraz małym i średnim przedsiębiorcom regulowała umowa portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr 3/ (...)/201, jaką (...) zawarł z (...) Bank (...) S.A. w dniu 4 marca 2013r. Zgodnie z § 5 ust. 1 tej umowy objęcie kredytu gwarancją następowało od daty wpisania umowy kredytu do rejestru umów objętych gwarancją prowadzonego przez bank kredytujący po uprzednim spełnieniu kilku warunków. Mianowicie kredytobiorca musiał uzyskać pozytywną ocenę zdolności kredytowej ze strony banku kredytującego (§ 5 ust. 1 pkt 1) oraz złożyć wniosek o udzielenie przez (...) gwarancji spłaty kredytu, który stanowił jednocześnie wniosek o udzielenie pomocy de minimis według wzoru określonego w Załączniku nr 1 do umowy (§ 5 ust. 1 pkt 2 lit. a). Wraz z wnioskiem bank kredytujący miał przyjąć od kredytobiorcy na rzecz (...) zabezpieczenie w formie weksła wlanego in blanco wraz z deklaracją wekslową, oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty stanowiącej równowartość 200% kwoty gwarancji oraz oświadczenie o ochronie danych osobowych (§ 5 ust. 1 pkt 2 lit. b, c, d). W dniu udzielenia gwarancji bank kredytujący miał wydać kredytobiorcy zaświadczenie o wysokości uzyskanej pomocy de minimis zgodnie ze wzorem określonym w Załączniku nr 14 do umowy (§ 5 ust. 4).

Zgodnie z powyższą umową, po niewywiązaniu się przez kredytobiorcę z obowiązku spłaty kredytu (...) miał wykonać zobowiązanie wynikające z gwarancji nieodwoławnie i na

pierwsze pisemne żądanie poprzez wypłacenie niespłaconej kwoty kredytu w części objętej gwarancją i to w terminie 15 dni roboczych od daty otrzymania z banku kredytującego kompletnie udokumentowanego wezwania do zapłaty z tytułu gwarancji. Bank kredytujący mógł wystąpić do (...) z roszczeniem z tytułu jednostkowej gwarancji spłaty kredytu po niewywiązaniu się przez kredytobiorcę z obowiązku spłaty kredytu (§ 9 ust. 1, 2 i 3, § 10 ust. 1 i 3). Z chwilą dokonania wypłaty (...) wg postanowień umowy z 4.3.2013r. stawał się wierzycielem kredytobiorcy o zwrot kwoty wpłaconej tytułem gwarancji. Dochodzeniem roszczeń z tytułu niespłaconego kredytu i gwarancji miał zajmować się bank kredytujący, przy czym strony mogły to zmienić w drodze porozumienia (§ 11 ust. 1, 2, 6 i 7).

I AGa 87/19

Umowa portfelowej linii gwarancyjnej de minimis w § 5 ust. 3 nakładała na bank kredytujący obowiązek udostępnienia kredytobiorcy „Warunków uzyskania w (...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej r/e minimis”, który stanowił Załącznik nr 13 do umowy. Opisana w nim procedura udzielenia gwarancji spłaty kredytu była odzwierciedleniem zapisów umowy łączącej banki. Dodatkowo, w zakresie realizacji zobowiązań umowa z 4.3.2013r. stanowiła, iż z chwilą wypłacenia gwarancji kredytobiorca stawał się zobowiązany względem (...) jako wierzyciela do zwrotu kwoty wypłaconej gwarancji wraz z należnościami ubocznymi, w tym odsetkami od zadłużenia przeterminowanego oraz poniesionymi przez (...) kosztami (§11 ust. 4).

W dokumencie „Warunki uzyskania w (...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis” wskazano (§4), że wnioskodawca składa wniosek o udzielenie gwarancji spłaty kredytu przez (...) na odpowiednim formularzu w Banku (...). Zapisano, że objęcie kredytu gwarancją (...) nastąpi po uzyskaniu przez wnioskodawcę pozytywnej oceny przez bank kredytujący zdolności kredytowej oraz przyjęciu przez bank kredytujący od kredytobiorcy na rzecz (...) zabezpieczenia w formie weksła własnego in blanco wraz z deklaracją wekslową. Przewidziano również, że w dniu udzielenia gwarancji bank kredytujący wyda kredytobiorcy zaświadczenie o wysokości uzyskanej pomocy de minimis, W §6 ustęp 3 i 4 (...) wskazano, że powód wykona zobowiązanie z

tytułu gwarancji spłaty kredytu w terminie 15 dni roboczych od daty otrzymania z banku kredytującego kompletnie udokumentowanego wezwania do zapłaty z tytułu gwarancji. Z chwilą wypłaty powód miał stać się wierzycielem kredytobiorcy o zwrot kwoty wypłaconej tytułem gwarancji wraz z należnościami ubocznymi, w tym odsetkami od zadłużenia przeterminowanego. Od dnia wypłaty gwarancji kwota ta traktowana być miała jako zadłużenie przeterminowane. Za każdy dzień utrzymywania się zadłużenia przeterminowanego naliczane miały być odsetki w wysokości 4-krotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP (§ 6 ust. 6)

Pozwana spółka przekazała bankowi kredytującym weksel własny in blanco oraz deklarację wekslową z 27.9.2013r. do dyspozycji Banku (...) wskazującą, że przekazany weksel stanowi zabezpieczenie prawne gwarancji udzielonej przez (...).

Kredyt udzielony pozwanemu i zabezpieczony gwarancją został zarejestrowany przez (...) Bank (...) S.A. zgodnie z wyżej opisaną procedurą w dniu 27 września 2013r., a jego korekta co do kwoty gwarancji (108.000 zł zamiast 180.000 zł) nastąpiła w dniu 30 września 2013r.

Pozwany nie spłacił udzielonego mu kredytu w terminie. W związku z tym bank kredytujący rozpoczął windykację swojej należności. W tym celu w dniu 2 grudnia 2014r. wystawił „Wyciąg z ksiąg (...) Banku (...) S.A. nr (...)”. W dokumencie tym (...) Bank (...) SA wskazał, że w jego księgach na dzień 2.12.2014r. figuruje wymagalne zadłużenie pozwanej spółki z tytułu ww. umowy kredytu z 27.9.2013r., na które to zadłużenie składa się należność główna w kwocie 180.000 zł, niespłacone odsetki umowne w kwocie 3.048,39 zł oraz niespłacone odsetki podwyższone w kwocie 4.222,20 zł.

W związku zaś z posiadanym zabezpieczeniem spłaty wierzytelności w postaci gwarancji de minimis (...) Bank (...) SA wystąpił do powoda jako gwaranta z żądaniem wypłaty środków tytułem udzielonej gwarancji. W tym celu w dniu 9 grudnia 2014r. wezwał powoda do zapłaty z tytułu gwarancji kwoty 108.000 zł. Powód odebrał wezwanie w dniu 16 grudnia 2014r.

I AGa 87/19

W piśmie z 29 września 2015r. Bank (...) wystosował do banku kredytującego oświadczenie o potrąceniu, w którym wskazał, iż dokonuje potrącenia kwoty 135 zł stanowiącej opłatę prowizyjną przysługującą (...) z kwotą 108.000 zł z tytułu realizacji przedmiotowej gwarancji, w związku z czym w ramach realizacji gwarancji wypłaci kwotę 107.865 zł.

W dniu 30 września 2015r. bank kredytujący otrzymał od powoda przelewem bankowym kwotę w zadeklarowanej wysokości 107.685 zł.

Następnie powód w dniu 21 lutego 2017r. wystawił „Wyciąg z ksiąg banku”, który obejmował roszczenie wobec pozwanego o zwrot kwoty wypłaconej z tytułu gwarancji wraz z należnościami ubocznymi według stanu na dzień 30 czerwca 2016r. w łącznej wysokości 116.142,76 zł, na którą składały się następujące kwoty:

a) 108.000 zł - wymagalny kapitał,

b) 8.092,76 zł - odsetki naliczone za okres od 30 września 2015r. do dnia 29 czerwca

2016r. według stopy wynoszącej 10%,

c) 50 zł-opłaty.

Pismem z dnia 17 lutego 2017r. (...) Bank (...) S.A., działając na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, w imieniu powoda wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania wymagalnego zadłużenia z tytułu realizacji udzielonej przez (...) gwarancji, które na dzień 16 lutego 2017r. wyniosło ogółem 122.931,23 zł. Wezwanie zostało nadane do pozwanego w dniu 20 lutego 2017r., zaś po dwóch dniach powróciło do nadawcy z adnotacją: „Firma nie istnieje”.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie twierdzeń stron w zakresie, w którym były bezsporne, a także w oparciu o dokumenty i wydruki zebrane w toku postępowania.

Sąd uznał za podstawę do ustalania faktów w niniejszym procesie dokumenty zebrane w aktach. Dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Natomiast dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach (art. 245 k.p.c.).

Sąd uznał za wiarygodne wydruki korespondencji e-mail, przyjmując, że odzwierciedlają one treść rzeczywistych wiadomości. Nie były one kwestionowane przez strony w toku postępowania. Zgodnie z art. 309 k.p.c. wydruki stanowią inny dowód w sprawie.

W sprawie niniejszej powód wywodził roszczenie o zapłatę z faktu wypłacenia przez siebie na rzecz banku (...) SA kwoty gwarancji na podstawie udzielonej gwarancji spłaty kredytu objętego umową zawartą między pozwaną jako kredytobiorcą a (...) Bankiem (...) SA jako kredytodawcą.

Strona pozwana nie kwestionowała, że zaciągnęła w (...) Bank (...) SA kredyt na kwotę 180.000 zł na podstawie umowy z 27.9.2013r. Nie przeczyła również, że kredytu tego w żadnej mierze nie spłaciła. Nie stanowiło również przedmiotu sporu, że powód- czyli Bank (...) zawarł z Bankiem (...) umowę z 4.3.2013r. portfelowej linii gwarancyjnej de minimis oraz że dokonał wypłaty kwoty 107,865 zł (k. 49) w ramach gwarancji spłaty kredytu udzielonego pozwanej przez Bank (...).

Strony prowadziły natomiast spór co do tego, czy pozwana była zobowiązana do zapłaty jakiegokolwiek kwoty na rzecz powoda.

I AGa 87/19

Pozwana prezentowała bowiem stanowisko, że samo deklarowanie wypłaty jakichkolwiek kwot przez powoda na rzecz banku (...) SA nie stworzyło żadnego zobowiązania do zapłaty po stronie pozwanej. W szczególności według pozwanej podstawą takiego zobowiązania nie są powoływane w pozwie ani umowa portfelowa linii gwarancyjnej z 4,3,2013r. ani porozumienie do niej z 13,11.2013r., skoro pozwana nie jest ich stroną. Zdaniem strony pozwanej sam wniosek o udzielenie gwarancji jest tylko i wyłącznie jednostronnym oświadczeniem nie wywołującym po stronie powoda żadnego roszczenia wobec pozwanej.

Niezależnie od powyższego pozwana podkreślała, że wniosek pozwanej o udzielenie gwarancji nie może być traktowany jako oferta zawarcia umowy, ponieważ zobowiązanie do jego złożenia wynika z umowy kredytu, a nie z umowy pozwanej z (...), nadto powód nigdy nie traktował tego oświadczenia jako oferty i w konsekwencji nie złożył pozwanej oświadczenia, że taką ofertę przyjmuje.

Natomiast powód argumentował w powyższym zakresie, że do zawarcia umowy między Bankiem (...) a pozwaną doszło w wyniku udzielenia powodowi zlecenia na podstawie art. 734§1 kodeksu cywilnego w zw. z art. 80§1 Prawa bankowego. Zlecenie nie jest czynnością jednostronnie zobowiązującą, lecz umową, do zawarcia której doszło zgodnie z art. 66 §1 kc poprzez przyjęcie oferty zawarcia umowy zlecenia udzielenia gwarancji i potwierdzenie udzielenia oraz wykonanie zlecenia zgodnie z jego treścią określoną we wniosku z (...),

Ustosunkowując się do twierdzenia pozwanej, że jej wniosek o udzielenie gwarancji bankowej nie znalazł potwierdzenia powoda skierowanego do pozwanej w odpowiedniej formie przewidzianej w ar. 81 ustęp 2 Prawa bankowego, powód wskazywał, że jego roszczenie nie jest oparte na umowie gwarancji, lecz na umowie zlecenia wystawienia gwarancji. Powód podkreślał, że przywoływane przez pozwaną unormowanie z art. 81 ustęp 1 Prawa bankowego dotyczy tylko i wyłącznie ważności zobowiązania z tytułu gwarancji (stosunek zapłaty), a nie z tytułu zlecenia udzielenia gwarancji (stosunek pokrycia).

W ocenie Sądu pozwana niesłusznie wskazywała, jakoby podstawą roszczenia pozwu pierwotnie wskazywaną w pozwie, a później w toku procesu zmienioną, było twierdzenie o zawarciu przez strony umowy o kredyt złotowy w rachunku bankowym. Analiza uzasadnienia pozwu prowadzi bowiem do jednoznacznego wniosku, że dotyczące tego sformułowanie pierwszego akapitu uzasadnienia pozwu stanowiło jedynie oczywistą omyłkę. Już z następnych akapitów wynika bowiem wyraźnie, że powód podnosi, że dochodzona pozwem kwota stanowi kwotę, którą powód wypłacił bankowi (...) SA z tytułu gwarancji spłaty kredytu udzielonego przez tenże bank pozwanej jako kredytobiorcy.

Na udzielenie gwarancji bankowej składają się dwa stosunki prawne. Według ustawowego określenia (art. 80 Prawa bankowego) bank udziela gwarancji na zlecenie określonego podmiotu. Pomiędzy bankiem a tym podmiotem dochodzi więc do zawarcia umowy zlecenia, w której bank zobowiązuje się do zawarcia umowy gwarancji.

W przekonaniu Sądu analiza materiału dowodowego zebranego w sprawie pozwala na niewątpliwe ustalenie, że pomiędzy (...) i pozwaną spółką doszło skutecznie do zawarcia umowy zlecenia. W jej ramach powód zobowiązał się do udzielenia gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez pozwaną w Banku (...) (czyli (...) Bank (...) SA) na podstawie kontraktu z 27.9.2013r., natomiast pozwana zobowiązana była do uiszczenia odpowiedniej opłaty prowizyjnej za udzielenie gwarancji oraz do zwrotu powodowi kwoty wypłaconej przez powoda w ramach gwarancji na rzecz Banku (...).

I AGa 87/19

Do zawarcia umowy zlecenia doszło w ten sposób, że pozwana w dniu 27.9.2013r. złożyła wniosek o udzielenie przez powoda gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (k. 18), który to wniosek był wyraźnie kierowany do powoda -jedynie za pośrednictwem Banku (...). Wniosek ten należy niewątpliwie potraktować jako ofertę zawarcia umowy zlecenia udzielenia gwarancji. We wskazanym dokumencie pozwana oświadczyła, że akceptuje zasady udzielania przez Bank (...) wnioskowanej gwarancji określone w „Warunkach uzyskania w (...) gwarancji spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis”, z którymi to warunkami zapoznała się, składając wniosek. Pozwana oświadczyła w szczególności jednoznacznie, że ma świadomość, iż w przypadku wypłaty przez (...) na rzecz Banku (...) kwoty z tytułu wnioskowanej gwarancji będzie zobowiązana do zwrotu takiej kwoty wraz z należnościami ubocznymi, w tym odsetkami umownymi we wskazanej wysokości. Wobec takiej treści wniosku należy uznać, że oświadczenie pozwanej o woli zawarcia umowy określało istotne postanowienia tej umowy (art. 66 §1 kc). Pozwana wypełniła również warunek objęcia jej kredytu gwarancją (...) określony w procedurze udzielania gwarancji zawartej w §4 ww. (...) (k. 163), czyli przekazała Bankowi (...) „na rzecz (...) weksel własny in blanco na zabezpieczenie.

Nie budzi również wątpliwości, że pozwana jako składająca ofertę zawarcia umowy odpowiedź na tę ofertę otrzymała „bez nieuzasadnionego opóźnienia w zwykłym toku czynności” (art. 66§2 kc). Przekazano jej bowiem w tym samym dniu, tj. 27.9.2013r. określone w (...) (§4 pkt 3) „Zaświadczenie o pomocy de minimis” (k. 169) wystawione w imieniu Banku (...); Krajowego. Potwierdzeniem zawarcia umowy zlecenia udzielenia gwarancji był również sam fakt uruchomienia kredytu, czyli otrzymania przez

pozwaną od Banku (...) środków finansowych. Zgodnie bowiem z umową kredytu warunkiem udostępnienia tego kredytu było m.in. ustanowienie zabezpieczenia w postaci gwarancji udzielonej przez (...) na podstawie umowy portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (§8pkt 2 umowy- k. 8 akt).

Strona powodowa słusznie podkreślała, że swego roszczenia przeciw pozwanej nie wywodzi z instytucji gwarancji bankowej określonej w art, 81 ustęp 1 Prawa bankowego. Powołany przepis stanowi, że gwarancją bankową jest jednostronne zobowiązanie banku- gwaranta, że po spełnieniu przez podmiot uprawniony (beneficjenta gwarancji) określonych warunków zapłaty, które mogą być stwierdzone określonymi w tym zapewnieniu dokumentami, jakie beneficjent załączy do sporządzonego we wskazanej formie żądania zapłaty, bank ten wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta gwarancji - bezpośrednio albo za pośrednictwem1 innego banku. Z tej instytucji roszczenia mógłby wywodzić jedynie beneficjent gwarancji, czyli w niniejszej sprawie (...) Bank (...) SA. Roszczenie powoda

znajdowało natomiast uzasadnienie w umowie zlecenia udzielenia takiej gwarancji przez powoda na rzecz Banku (...), o czym była już mowa powyżej.

W ramach tej umowy zawartej poprzez złożenie oferty pozwanej i jej przyjęcie przez powoda pozwana zobowiązała się do zwrotu kwoty wypłaconej faktycznie z tytułu gwarancji na rzecz Banku (...) wraz z odsetkami umownymi w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP. Niezasadnie zatem pozwana podnosiła, że roszczenie odsetkowe powoda nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Pomimo powyższych stwierdzeń Sąd uznał, że powództwo podlegało oddaleniu z niżej omówionej przyczyny.

I AGa 87/19

Spór stron niniejszego procesu dotyczył bowiem niezależnie od powyżej przedstawionej kwestii również zasadności podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem.

Pozwana twierdziła bowiem, że roszczenie banku z umowy kredytu gotówkowego przedawnia się w terminie trzyletnim- art. 118 kc- jako roszczenie związane z prowadzeniem przez banie działalności gospodarczej. Skoro termin zwrotu kredytu przypadął na 26.09.2014r., a pozew został wniesiony w czerwcu 2018r., to miało to miejsce już po upływie terminu przedawnienia. Jak wskazywała pozwana, nawet gdyby uznać, że pozwana winna była zapłacić na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem, to zgodnie z art. 120 § 1 kc termin przedawnienia roszczenia wobec pozwanej nie można by było liczyć od dnia wypłaty kwoty gwarancji, lecz najpóźniej 14 lub 30 dni, licząc od dnia wymagalności spłaty kredytu, czyli najpóźniej od 26.10.2014r. Sama wypłata tej kwoty i podjęcie czynności windykacyjnych czy to przez powoda, czy to przez Bank (...) mogły przecież nastąpić zdecydowanie wcześniej i nie istniały żadne obiektywne przeszkody w tym zakresie.

Strona powodowa stała na stanowisku, że do jej roszczenia wynikającego z umowy zlecenia udzielenia gwarancji stosuje się przepisy dotyczące przedawnienia roszczeń z umowy zlecenia. Zdaniem powoda roszczenie o zwrot wypłaconej gwarancji nie jest żadnym z roszczeń wymienionych w art. 751 kc, zatem do przedawnienia tegoż roszczenia ma zastosowanie przepis art. 118 kc w zw. z art. 120§1 kodeksu cywilnego. Skoro kwota gwarancji została wypłacona 30.9.2015r., a wezwanie do zapłaty zostało skierowane w dniu 17.2.2017r. po wystawieniu wyciągu z ksiąg bankowych i przekazaniu tego wyciągu do Banku (...), upływ terminu przedawnienia nastąpi najwcześniej w dniu 17.2.2020r.

Odnosząc się do powyższego, sąd stwierdził, że roszczenie powoda o zwrot przez pozwaną kwoty wypłaconej faktycznie przez (...) z tytułu gwarancji na rzecz Banku (...) stanowiło roszczenie o zwrot wydatków poniesionych w związku z wykonaniem zlecenia (wynagrodzeniem powoda jako zleceniobiorcy była opłata prowizyjna za udzielenie gwarancji). Jak stanowi zaś art. 751 pkt 1 kodeksu cywilnego dotyczący przedawniania się roszczeń z umowy zlecenia, roszczenia o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju przedawniają się w terminie dwóch lat. Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy nauki prawa, że „roszczenia banku do zleceniodawcy gwarancji, osoby zlecającej otwarcie akredytywy lub udzielenie poręczenia, a także roszczenia banku pośredniczącego do banku udzielającego gwarancji lub otwierającego akredytywę o zapłatę wynagrodzenia i zwrot kwoty zapłaconej beneficjentowi gwarancji lub akredytywy oraz wierzycielowi zabezpieczonej poręczeniem wierzytelności podlegają dwuletniemu przedawnieniu -art 751 pkt 1 k.c. ” (tak Jerzy Pisuliński, w Prawo bankowe. Komentarz, wyd. V. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2007).

Jak wskazuje się, termin przedawnienia określony w sposób szczególny w art. 87 Prawa bankowego „ma zastosowanie do roszczeń osób uprawnionych z czynności bankowych wymienionych w tym przepisie, a więc do beneficjentów gwarancji bankowej, poręczenia udzielonego przez bank i akredytywy, przysługujących im względem banku odpowiednio gwaranta, poręczyciela i otwierającego akredytywę. Inaczej przedstawia się sytuacja w stosunku pomiędzy bankiem a zlecającym udzielenia gwarancji bankowej, poręczenia i akredytywy. Do tych stosunków

zastosowanie mają przepisy o przedawnieniu odnoszące się do umowy zlecenia (art. 751 KC)” (tak Grzegorz Sikorski, Prawo Bankowe. Komentarz, wyd. 1, Warszawa 2015, LEGALIS).

I AGa 87/19

Warto w tym miejscu również przytoczyć pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 28.2.2013r., I ACa 415/12, orzeczenia.ms.gov.pl, że roszczenie o zwrot zapłaconej kwoty tytułem wykonania umowy o udzielenie gwarancji staje się wymagalne - stosownie do art. 120 § 1 zd. II - gie kc w dacie dokonania zapłaty na rzecz beneficjenta, zaś termin przedawnienia roszczenia w stosunku do zleceniodawcy z umowy o udzielenie gwarancji wynosi - zgodnie z art. 751 kc stosowanym odpowiednio na podstawie art.750w zw. z art. 734 kc -2 lata.

Skoro wypłata kwoty w ramach gwarancji nastąpiła w dniu 30 września 2015r., roszczenie o jej zwrot przez pozwaną przedawniło się 30 września 2017r. Wniesienie pozwu w niniejszym postępowaniu w dniu 7 czerwca 2018r. nastąpiło zatem już po upływie terminu przedawnienia. Podniesienie zarzutu przedawnienia przez pozwaną musiało zatem skutkować oddaleniem powództwa (art. 117§2 kc).

Żadnego wpływu na bieg terminu przedawnienia nie miała podnoszona przez powoda okoliczność wezwania do zapłaty skierowanego przez powoda do pozwanej w dniu 17 lutego 2017r. Zdaniem powoda od tej daty należy liczyć bieg terminu przedawnienia. Samo wezwanie do zapłaty nie stanowi jednak „czynności przed sądem lub innym organem powołanym do

rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia”, która zgodnie z art. 123§1 pkt 1 kc przerwałaby bieg przedawnienia.

W realiach niniejszej sprawy nie można uznać, że skierowanie przedmiotowego wezwania do zapłaty jako stwarzające stan wymagalności wcześniej bezterminowego roszczenia wyznaczyło początek biegu terminu przedawnienia. Wprawdzie zgodnie z art. 120 §1 zd. 1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jednakże jak stanowi kolejne zdanie art, 120 §1 kc, jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Skoro do wypłaty kwoty gwarancji doszło 30.9.2015r., już w tym samym dniu powód, czyli wierzyciel mógł wezwać pozwaną do zwrotu wypłaconej gwarancji. Od tego dnia należy zatem liczyć bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda.

Nawet gdyby uznać (czego Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie czyni), że roszczenie powoda nie jest roszczeniem objętym dyspozycją art. 751 pkt 1 kc i przedawnia się nie w dwuletnim, lecz w ogólnym (art. 118 kc) trzyletnim terminie roszczeń związanych z prowadzeniem przez powoda działalności gospodarczej, to i tak w okolicznościach niniejszej sprawy należałoby uznać, że doszło do upływu owego trzyletniego terminu. Wymagalność zobowiązania pozwanej do zapłacenia powodowi kwoty określonej w umowie zlecenia udzielenia gwarancji zależała od podjęcia przez powoda czynności związanych z realizacją swego zobowiązania wobec beneficjenta gwarancji. W ramach umowy udzielenia gwarancji ustalono, że obejmuje ona okres kredytowania (1 rok) oraz kolejne 3 miesiące. Na podstawie zaakceptowanych przez siebie Warunków udzielania gwarancji w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis pozwana mogła zakładać, że jej zobowiązanie do zwrotu wypłaconej kwoty gwarancji powstanie po niewywiązaniu się przez nią jako kredytobiorcę z obowiązku spłaty kredytu, a (...) wypłaci z tytułu gwarancji niespłaconą kwotę kredytu w terminie 15 dni roboczych od daty otrzymania z Banku (...) kompletnie udokumentowanego wezwania do zapłaty z tytułu gwarancji (§6 pkt 1-3 Warunków). Skoro kredyt udzielony na 1 rok nie zaczął być w ogóle spłacany przez pozwaną, uznać należy, że najpóźniej 26.12.2014r. powód powinien był otrzymać wezwanie z Banku (...) wezwania do zapłaty z tytułu gwarancji i pozwana mogła zakładać, że najpóźniej na początku 2015r.- po upływie 15 dni roboczych od 26.12.2014r. powód winien był wykonać zobowiązanie z tytułu gwarancji na rzecz jej beneficjenta. Zatem już na początku 2015r. powód mógł podjąć czynność, od której zależała wymagalność roszczenia przeciwko pozwanej. Gdyby

zatem przyjmować 3-letni termin przedawnienia roszczenia powoda, to upłynął on w styczniu 2018r., a pozew złożony w czerwcu 2018r. został wniesiony po upływie terminu przedawnienia.

W konsekwencji uwzględnienia zarzutu przedawnienia Sąd oddalił powództwo w całości (pkt 1 wyroku).

Ponieważ powód przegrał sprawę, nie należy się mu od pozwanej zwrot poniesionych kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie w punkcie 2 wyroku wynika z dyspozycji §1 ustęp 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9.3.2018r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając go w całości. Apelujący podniósł następujące zarzuty: .naruszenia prawa materialnego w postaci:

a) art.80 ustawy z dnia29.08.1997r -prawo bankowe i art. 750kc poprzez uznanie, że umowa zlecenia udzielenia gwarancji bankowej przez bank jest umową o świadczenie usług nieuregulowaną innymi przepisami;

b) art. 751 pktl kc oraz art. 742 kc w zw, z art. 80 i 81 ust. 1 prawa bankowego ,poprzez uznanie, że wypłacenie kwoty gwarancji jest wydatkiem powoda jako banku-gwaranta, poczynionym w celu wykonania zlecenia udzielenia gwarancji, podczas gdy wypłata kwoty gwarancji jest świadczeniem głównym jednostronnej czynności prawnej jaką jest udzielenie gwarancji ;

c) art.118kc w zw. z art. 750 kpc poprzez jego niezastosowanie ;

d) art. 120 par.l kc poprzez uznanie, że wymagalność roszczenia powoda o zapłatę dochodzonej kwoty wypłaconej gwarancji rozpoczęło swój bieg w terminie, w którym powód powinien był wypłacić kwotę gwarancji beneficjentowi, a nie w terminie, w którym pozwany powinien był zapłacić powodowi kwotę wypłaconej gwarancji.

Wskazując na powyższe zarzuty , apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 108.000zł z odsetkami za opóźnienie od dnia 1.10.2015r do dnia zapłaty w wysokości równowartej 4-krotności stopy lombardowej NBP oraz kosztami postępowania. Ponadto wniósł o obciążenie pozwanego kosztami postępowania za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i obciążenie powoda kosztami postępowania , w tym kosztami kuratora ustanowionego dla pozwanego w tej sprawie.

I AGa 87/19

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda okazała się uzasadniona.

Okoliczności faktyczne w tej sprawie były bezsporne, powód nie podniósł też żadnych zarzutów w zakresie prawa procesowego, kwestionując wyłącznie ocenę prawną dochodzonego roszczenia w świetle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. Zarzuty naruszenia prawa materialnego należało uznać za trafne. W okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy brak było podstaw do uznania zasadności podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia. Nie budzi wątpliwości, że umowa zlecenia gwarancji, jaka miała miejsce w tej sprawie, została określona wprost w art. 80 i następnych prawa bankowego, poprzez stwierdzenie, że gwarancji bankowej udziela bank na zlecenie . Umowa udzielenia gwarancji bankowej, w myśl art. 734 par.l kc w zw. z art. 80 prawa bankowego jest umową zlecenia dokonania określonej czynności prawnej jaką jest udzielenie przez bank gwarancji bankowej podmiotowi wskazanemu przez dającego zlecenie . Należało podzielić stanowisko apelującego, że sąd I instancji błędnie uznał, że żądanie zwrotu kwoty wypłaconej gwarancji należy zakwalifikować jako wydatek banku - gwaranta ,poczynionym w celu należytego wykonania zlecenia. Świadczenie pieniężne dokonane przez bank (gwaranta),

czyli wypłata udzielonej gwarancji jest świadczeniem głównym wynikającym z treści czynności prawnej, a nie jak przyjął to sąd -wydatkiem poczynionym w celu należytego wykonania zlecenia. Do zwrotu tego świadczenia stosuje się przepis art. 742kc tylko w zakresie w jakim odnosi się on do obowiązku dającego zlecenie zwolnienia ze zobowiązań przyjmującego zlecenie, które ten w celu wykonania zlecenia zaciągnął w imieniu własnym , a nie do zwrotu wydatku. Zgodzić się należy ze stanowiskiem apelującego , że roszczenie o zwolnienie ze zobowiązań nie podlega dyspozycji art. 751 pktl kc, który wyraźnie wskazuje jakich roszczeń dotyczy. Wobec powyższego uznać należało , że sąd I instancji błędnie zastosował powołany przepis. Roszczenie powoda jest niewątpliwie roszczeniem regresowym, a tego rodzaju roszczenia mają charakter samoistny w tym znaczeniu, że powstają dopiero w razie wystąpienia określonego zdarzenia prawnego w postaci wykonania zobowiązania . Fakt, że roszczenie regresowe powstaje dopiero z chwilą zaspokojenia wierzyciela , skutkuje tym , że brak jest podstaw do uznania, że bieg terminu jego przedawnienia może rozpocząć się wcześniej. Niewątpliwym jest , że roszczenie dochodzone w niniejszej sprawie powstało w dniu 30.09.2015, kiedy powód wypłacił beneficjentowi gwarancji (...) Bankowi (...) SA kwotę 107.865zł w uzupełnieniu potrąconej wcześniej kwoty 135zł, Zatem najwcześniej w dniu 30.09.2015r powód mógł wezwać pozwanego do zapłaty wypłaconej z tytułu gwarancji kwoty. W tej sytuacji należało uznać za trafne stanowisko powoda, że przyjmując 14-dniowy termin na możliwość zapoznania się przez pozwanego z treścią wezwania z doliczeniem 2 dni na doręczenie , to najwcześniejszą datą , w której roszczenie powoda stałoby się wymagalne był 16 października 2015r, a nie jak błędnie przyjął sąd I instancji początek 2015r, Przyjęcie przez sąd wymagalności roszczenia powoda na początek 2015r jest wynikiem błędnego utożsamienia roszczenia regresowego dochodzonego w pozwie z roszczeniem o wypłatę kwoty gwarancji, którego termin spełnienia zgodnie z par.10 ust.3 umowy portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr (...) z 4.03.2013r był określony na 15 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania. W sytuacji gdy pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 7.06.2018r, a więc przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia, brak było podstaw do uwzględnienia podniesionego w tym zakresie zarzutu przez stronę pozwaną. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa do roszczeń

I AGa 87/19

regresowych należy stosować wszystkie reguły odnoszące się do przedawnienia roszczeń, zwłaszcza dotyczące rozpoczęcia biegu przedawnienia (art. 120kc) i terminu przedawnienia (art. 118kc).- por. wyrok SN (...)

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386par.1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w zakresie należności głównej, natomiast roszczenie odsetkowe uznał za zasadne wyłącznie w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie, przyjmując ich datę początkową na dzień 7 marca 2017r, tj. po upływie 14 dni na zapoznanie się z treścią wezwania, które nie zostało podjęte, plus 2 dni na obrót pocztowy . Roszczenie odsetkowe za wcześniejszy okres podlegało oddaleniu , albowiem wezwanie do zapłaty wypłaconej kwoty gwarancji skierowane zostało do pozwanej dopiero w dniu 17.02.2017r . Brak było również podstaw do zasądzenia odsetek umownych , albowiem te ustalone zostały wyłącznie na potrzeby zawartej umowy, natomiast odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia regresowego zasądzono na podstawie art. 481par.li2 kc R. charakter wyroku skutkowało również zmianą rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu według zasady wynikającej z treści art. 98 par. i 3 kpc., zgodnie z którą strona przegrywająca jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi niezbędne poniesione przez niego koszty dla celowego dochodzenia i celowej obrony swoich praw , które w tej sprawie stanowiły wysokość przyznanego wynagrodzenia pełnomocnika powoda. Wynagrodzenie kuratora, reprezentującego pozwaną spółkę przyznano według stawek określonych w par. 1.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9.03.2018r .

Kosztami postępowania apelacyjnego na które złożyły się opłata od apelacji w kwocie 5400zł i wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 4050zł na podstawie art. 98par, 1 i3 kpc w zw. z art. 108kpc obciążono w całości pozwaną. Wynagrodzenie dla kuratora, reprezentującego pozwaną spółkę w postępowaniu apelacyjnym przyznano według stawek określonych w par. 1.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9.03.2018r .

Mariola Głowacka Marek Górecki Małgorzata Mazurkiewicz – Talaga